Erzurum'un Yüzleri

Âşık Mevlüt İhsani

Dr. Dilaver DÜZGÜN

5
15
58
ZURUM
ŞESİ
15

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

Erzurum'un Yüzleri

Âşık Mevlüt İhsani

Dr. Dilaver DÜZGÜN

Atatürk Üniversitesi
Kütüphane ve Dok. Daire Bşk.
Bağışlayan
Dmb. No:

Erzurum 2015

ESER ADI : ERZURUM'UN YÜZLERİ
" İhsani "

ESERİN YAZARI : Prof. Dr. Dilaver DÜZGÜN

EDİTÖR : Prof.Dr. H.Ahmet KIRKKILIÇ

EMEĞİ GEÇENLER : Prof.Dr.M.Sadi ÇÖGENLİ
Doç. Dr. Mustafa ARIK
Okt. Zeki KOTAN

Tasarım & Baskı : Mega Ofset - 234 60 76

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI NO : 1068

ISBN: 978 - 975 - 442 - 685 - 4

2015 Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü

Bu kitapta yer alan tüm yazıların dil, bilim ve hukuk açısından sorumluluğu yazarına aittir.

" Tanıtım nüshasıdır, para ile satılmaz "

SUNUŞ

KİMLİĞİNİ KAYBETMEYEN ŞEHİR: ERZURUM

Şehirler yaşayan varlıklar gibidir. Tarihî süreç içinde, coğrafyası, iklimi gibi kendini oluşturan yapılarla bir kimlik kazanırlar. Yer üstünde kalıntıları kalmasa bile yer altındaki varlıklarıyla yaşamları devam eder. Şehrin varlığı, yaşam süreci içinde, yaşayanların birikimleriyle devam eder. Toprağında dünyaya gelenler, ana sütünden beslenip gelişen bir yavru gibi, havasından suyundan fiziki güç oluşturduğu gibi, yaşanan tarihinden, coğrafyasından; oluşturulan sanatından, edebiyatından; edinilen yaşam tecrübelerinden; yönetme, yönlendirme kabiliyetlerinden kendine bir şehir kültürü oluşturur ve bu birikim şehrin kimliği olur. Anadolu'nun damgası olan Erzurum da coğrafyası, tarihî ve kültürel kimliğiyle tarihe iz düşmüş şehirlerdendir.

Anadolu'nun Türk-İslam toprağı olarak anılmaya başladığı yılların üzerinden bin yılı aşkın bir süre geçmiştir. Aralanan yüz yıllık kapılardan biri, bir kavşak noktasında yer alan Erzurum'la gerçekleşir. Tarihî İpek Yolları, Kral Yolu ve Baharat Yollarının uzantılarının kuzeyden güneye; doğudan batıya kendinde birleştiği noktada Erzurum, kervanların konaklama yeri, muzaffer ordu komutanlarının kışlası; ticaretin bolluk ve bereketi; bilginin merkezi olma özelliklerini kazanır. Var olduğu tarihî süreçte dünyanın eğitim, yönetim, ticaret, savaş ve barış tecrübeleri bu kavşakta kesişir. Şehir, yenilenmiş bilginin, deneyim ve beceri hâlinde yeniden dünyaya dağılış serüvenine tanık olur. Yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen şehir, hafızasını sık sık tazeler. Zaman zaman karşılaşılan salgın hastalıklar, doğal afetler, savaşın yıkıcı etkileri; talanlar, yağmalar, göçler şehri çaresiz, mecalsiz düşürse de, şehrin güçlü hafızası yeniden dirilme, yeniden ayağa kalkma ve kalkınma tecrübesini tekrarlar.

Bir var oluş mücadelesi olan İstiklal Harbi'nin olumsuz

etkilerini bizzat tecrübe eden Erzurum, Kurtuluş sonrası, aradan geçmiş yüzyıllık bir süreçte, yaşanan sosyo-kültürel kaos ortamından kurtulma; yine güçlü hafızasının bir sonucu olarak yeniden silkinme, varlığını yenileme çabası içindedir. Şehrin coğrafyası, içinde yaşayanlara tarihini, sanatını, edebiyatını; kısacası şehrin kültürünü, yani kendi kimliğini hatırlatır. Çünkü bu topraklarda doğmuş, yahut bu toprağa ayak basmış sanat, edebiyat, bilim, yönetim ve kültür insanlarıyla şehir gizli bir tarihî dönüşüm yaşar.

Şehir, var olan kimliğini korumak için hafızasını tazeler. Çağdaş bilimsel kavramla, bir formatlama olarak kabul edilebilecek bu yenilenme şehrin kurumları aracılığıyla olur. Ulusların birikimlerinin yeni nesillere aktarılması bilim aracılığıyla gerçekleşir. Bilim yuvaları, üniversiteler ise, evrensel bilgiye katkı sağlamakla yükümlü kurumlardır. Üniversitemiz, üzerinde filizlenip kök saldığı bu toprakların kültürel hafızasına sahip çıkma düşüncesiyle Erzurum'un tarih, kültür, düşünce, sanat ve edebiyat kimliklerini bir kitap serisi hâlinde okuyucusuyla yüzleştiriyor. Erzurum'un en güçlü kurumlarından biri olan Üniversitemiz, hemşehrilik gayreti içinde, tarih ve kültür bilinciyle, şehre karşı sorumluluğunu bir kültürel hizmet serisine daha dönüştürmenin haklı gururunu yaşamaktadır.

Erzurum'un Yüzleri serisi, şehrin kimliğini oluşturmuş siyaset, bilim, sanat ve edebiyatla iştigal etmiş şahsiyetleri; bölge ve ülke insanına, şehrin kültür hafızasını takdim etmekle derin bir onur ve coşkun bir kurumsal gurur duymaktadır. Seride yer alan her bir eserin genç kuşakların kültürel kimliklerine birer damga olması gayretimizin armağanı olacaktır.

REKTÖR
Prof. Dr. Hikmet KOÇAK

MEVLÜT İHSANİ'NİN HAYATI

Âşık Mevlüt İhsani, 1928 yılının Nisan ayında Erzurum'un Şenkaya ilçesine bağlı Kaynak (Çermik) köyünde dünyaya gelmiştir. Asıl adı Mevlüt Şafak'tır. Babası, Şenkaya'nın Beşpınarlar (Zakim) köyünde çiftçilikle uğraşan Seyfullah, annesi, Erzurum'un Çat ilçesine bağlı Aşağı Kortu köyünden Güllü Hanım'dır. Dört çocuklu ailenin ikinci çocuğu olan Mevlüt'ün nüfus kaydındaki bilgiler "Baba Adı: Seyfal, Ana Adı: Gülüzar, Doğum Yeri: Sarıkamış, Doğum Tarihi: 1933" şeklinde sıralanmıştır.

Akranlarıyla birlikte ilkokula başlayan Mevlüt, üçüncü sınıfa devam ettiği günlerde savaş yıllarından kalma bir bomba kapsülü ile oynarken kapsülün patlaması sonucunda gözlerini ve sağ elinin üç parmağını kaybeder. Bu dönemlerde büyük acılar çeker. Yoksulluk ve çaresizlik içinde hayatını sürdürürken marangoz Kerem Usta'nın yanında çırak olarak çalışmaya başlar. 13-14 yaşlarında köy imamından Kur'an dersleri alır. Gözleri görmediği için ezberleme yoluyla Kur'an'dan bazı sureleri öğrenir. Bu dönemde gözleri açıkken görüp tanıdığı, birlikte okula devam ettiği, Kur'an derslerinde de beraber olduğu komşu kızı Sakine'ye âşık olur. Köyüne gelen âşıklardan Bardızlı Nihani, Narmanlı Musa, Kürkçü

köyünden Âşık Yusuf, Boyalı'dan Âşık Mustafa ve Alişan Usta'yı dinledikçe saz şiirine olan ilgisi artar ve Âşık olma arzusu kuvvetlenir. Annesinin teşviki ile saz çalmaya başlar. 1945 yılında görme engelliler okuluna kaydolma girişiminde bulunur. Dönemin cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye yazdığı bir şiir ile bu isteğini dile getirir. Ankara'dan gelen cevabi yazıda İzmir'deki görme engelliler okuluna kaydının yapılacağı kendisine bildirilir. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Afyon'a kadar gider. Orada çantasını, parasını ve kayıt için gerekli olan belgeleri kaybeder. İzmir'e vardığında belgeleri olmadığı için kayıt yaptıramaz ve köyüne döner. Yine bu dönemde gördüğü bir rüyada manevi iklimlerde dolaşan, uyandıktan sonra hazırlıksız şiir söyleme yeteneği kazanan Mevlüt, daha yoğun bir biçimde saz çalıp şiir söylemeye devam eder. Komşu köydeki Alişan Usta'dan saz dersleri alarak bu yöndeki yeteneğini geliştirir. Sevdiği kız için söylediği ilk şiiri olan ve

Sevdiğim narına canımı yaktım
Su gibi süzüldüm arkandan aktım
Kayadan kayaya yüzümü çaktım
Yüz üstü yerlerde sürütme beni

dörtlüğü ile başlayan şiirini 18-19 yaşlarında söyler. İhsani'nin görme özürlü oluşu ve kuvvetli bir aşkla bağlandığı Sakine'nin zengin bir aileye mensup bulunması gibi nedenlerle hayalindeki evliliği gerçekleştiremez. Komşu kızı Sakine, bir başkasıyla evlendirilir. Bu olayın Mevlüt üzerindeki etkisi büyük olur, daha kuvvetli bir biçimde saza ve şiire sığınır. 20 yaşında amcasının kızı Sırma ile evlenir. 25 yaşında iken gördüğü bir rüyada Alvar imamı Muhammet Lütfi Efendi ile karşılaşır. Lütfi Efendi kendisine büyük bir kap içinde şeker verir ve "ben

bunları sana veriyorum, sen de halka dağıt" der. Rüyadan hemen sonra Erzurum'a gelir ve bizzat görüştüğü Lütfi Efendi kendisine İhsani mahlasını verir.

Uzun bir süre saz çalıp şiir söyleyerek geçimini sağlayan Mevlüt Şafak, her geçen gün yeteneğini geliştirir ve âşıklık geleneği içinde sağlam bir yer edinerek kendinden sıkça söz ettirir. Çeşitli âşık toplantılarına ve yarışmalara katılır, üstün başarılar elde eder. Ünlü Âşıklarla karşılaşmalar yapar. İhsani'nin karşılaştığı âşıklardan bir kısmı şunlardır: Posoflu Müdami, Ardanuçlu Efkâri, İlhami Demir, Mustafa Ruhani, Yaşar Reyhani, Hüseyin Sümmanioğlu, Nusret Toruni, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, Şavşatlı Deryami, Kul Mustafa, Feymani, Sefil Selimi, Muhsin Merdanoğlu, Tutaklı Divani, Tutaklı Evgani, Tutaklı Mihmani, Tokatlı Püryani, Karslı Meheddin Mihmani.

Bir yandan sanatını icra eden İhsani, bir yandan da geleneği genç kuşaklara aktarma görevini üstlenmiş ve yeni gelenek temsilcilerinin yetişmesine katkıda bulunmuştur. Çıraklık eğitimini Mevlüt İhsani'nin yanında alan âşıklar şunlardır: Mehmet Hünkâri, Nuri Çırağı, İhsan Yavuzer, Rahim Baykara, Kenan Sağır, Âşık Halis, Erol Şahiner ve Mustafa Aydın. Bunlardan başka birçok âşık, Mevlüt İhsani'den çeşitli şekillerde etkilenmiş, onun dolaylı çırağı olmuştur.

Hazırlıksız şiir söyleme yeteneği çok güçlü olan ve döneminde Âşık karşılaşmalarının aranan ismi hâline gelen Mevlüt İhsani, aynı zamanda iyi bir hikâye musannifi ve anlatıcısıydı. Başkalarına ait olan hikâyelerin yanı sıra kendi tasnifi olan şu hikâyeleri de anlatmaktaydı: Kürşad Bey, Böyle Bağlar, Seyfet Çavuş ile Filiz Hanım, Ülker Sultan, Mahide ile

Nizam, Zafer ile Mahfüruz, Bedri Sinan ile Mahperi, Sail Bey, Küçük Ali ile Züleyha.

Başlangıçtan itibaren Konya Âşıklar Bayramı başta olmak üzere yurdumuzun farklı bölgelerinde yapılan yarışmalara katılan Mevlüt İhsani, bu yarışmalardan çok sayıda ödüller almış, madalya, plaket ve şilt ile taltif edilmiştir. Erzurum: Ankara, İzmir, Mersin, Kars ve İstanbul'da yapılan şenlik festival ve yarışmalara katılan İhsani, bir kez de yurt dışına çıkmış, Almanya'nın Gelsenkirchen kentinde 1990 yılında düzenlenen I. Avrupa Âşıklar yarışmasına katılmıştır.

1974 yılında Kars Çimento Fabrikası'nın özürlüler için ayrılan kontenjanından yararlanıp bu fabrikada santral memuru olarak göreve başlayan Mevlüt Şafak, 1981 yılında malulen emekliye ayrılmıştır. Amcasının kızı Sırma Hanım ile olan evliliğinden Mahperi, Gülenaz, Müjgân, Leyla, Gülcan, Arzu ve Şirin adlarındaki yedi kız çocuğu dünyaya gelmiştir. 1980 yılı içinde önce babası, bir ay sonra da annesi vefat etmiştir. Emekli olduktan sonra Erzurum il merkezine yerleşen İhsani 1997 yılında İzmit'e göç ederek Tütünçiftlik Esenler mevkiinde ikamete başlamıştır. Oturduğu sokağa Mevlüt İhsani adı verilmiştir.

Mevlüt İhsani, 6 Kasım 2010 tarihinde Gebze'de vefat etmiş ve İzmit - Körfez Mezarlığına defnedilmiştir.

MEVLÜT İHSANİ'NİN SANATI

Âşık Mevlüt İhsani'nin doğup büyüdüğü bölge, tarihi, coğrafi ve kültürel açıdan kendine has bir önem arz etmektedir. Doğduğu köy olan Şenkaya ilçesine bağlı Kaynak Köyü, Erzurum ile Kars illerimizin sınırında Allahuekber Dağları'nın

eteğinde yer alır. Bu köyün de sınırları içinde kaldığı Bardız bucağı 1950 yılına kadar Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı idi. Serhat şehrimiz Kars ile onun hemen komşusu olan Erzurum: soğuk iklimi, sert mizaçlı ve sabırlı insanları ile ünlü olduğu kadar birçok savaşa sahne olması bakımından da tarihteki yerini almıştır. Özellikle Birinci Dünya Savaşı sırasında Enver Paşa komutasındaki ordumuz tarafından gerçekleştirilen Sarıkamış Harekâtında doksan bine yakın askerimizin şehit düşmesi, bu bölgede yaşayan insanları canlı bir tarih şahidi hâline getirmiştir. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra bu bölgede yaşayan kuşaklar da babalarından, dedelerinden, savaş hatıraları dinleyerek, kahramanlık türküleri söyleyerek büyümüşler, aziz vatanımızın şehit kanıyla sulanmak suretiyle bize emanet edildiğinin bilincini her zaman korumuşlardır. Bu anlayış, bölge halkının kültürel zeminini oluşturan en etkili faktör olmuştur.

1928 yılında böyle bir ortamda dünyaya gelen Âşık Mevlüt İhsani de aynı atmosferi teneffüs etmiş, yakın dönem savaşlarının somut delilleri ile yoğrulmuş, şehit mezarlarının arasında büyümüş, hatta 9 yaşında savaş yıllarından kalma bir bomba kapsülü ile oynarken kapsülün patlaması sonucunda gözlerini ve sağ elinin üç parmağını kaybetmiştir. Bütün bu olayların, şairimizin sanatsal ve kültürel alt yapısının oluşmasındaki katkısı inkâr edilemez. Din duygusu etrafında yüce bir değer ifade eden şehitlik ve gazilik unvanlarıyla pekiştirilmiş bir vatan sevgisi, ayrıca bu düşünceler doğrultusunda ortaya konulan edebi ürünler, onu Âşıklık sanatına yöneltmiştir. İhsani, şiir söylemeye başladıktan sonra da kalbinde yer etmiş olan bu tür duyguları dile getirme imkânına kavuşmuştur. İhsani'nin bilinçaltında mevcut olan bu şehit mezarı imajı,

Şehit mezarından geçtiğim yerde
Gelen bir inilti tan tan diyordu
Tarihe gömülmüş hangi seferde
Vatan için kurban kurban diyordu

dörtlüğüyle başlayan şiirinde bütün yönleriyle açığa çıkar.

Mevlüt İhsani'yi âşıklığa hazırlayan faktörlerden ikincisi de yine doğup büyüdüğü bölgede mevcut olan ileri düzeye ulaşmış zengin bir âşık tarzı şiir geleneği ile tanışmasıdır. XIX. yüzyılın ikinci yarısı ile XX.yüzyılın başlarında yaşamış olan Doğu Anadolu'nun iki büyük şairi Çıldırlı Âşık Şenlik ve Narmanlı Âşık Sümmani'nin ölümlerinden 15 yıl kadar sonra dünyaya gelen Mevlüt İhsani, kendisini hazır bir geleneğin ortasında bulmuştur. İhsani'nin doğduğu köy, coğrafi konumu bakımından da Çıldır ile Narman'ın arasında yer almaktadır. İki aşığımızın günümüze kadar devam eden etkileri, bu bölge üzerinde yoğunlaşmıştır. Ayrıca Birinci Dünya Savaşı'nda Rus esareti altında kalmış bulunan, yine yöre âşıkları üzerinde önemli bir etkiye sahip olan Bardızlı Âşık Nihani, Mevlüt İhsani'nin bizzat görüştüğü sanatkârlardan biridir. Bardızlı Âşık Nihani'nin

Atın arslanlarım Allah aşkına
Şehit olanımız cennet köşküne

biçimindeki nakarat mısralarıyla süslenen ünlü koçaklaması, hâlâ saz şairleri arasında heyecanla okunmaktadır.

İlkokul çağlarında talihsiz bir olayla yüz yüze gelerek gözlerini kaybeden Mevlüt İhsani, sıkıntılı günler yaşar. Bir şiirinde bu olayı anlatırken şöyle der:

Anam kayalara çaldı özünü
Feryad etti tutan yoktu sözünü

Ay geçmeden ağ bürüdü gözümü
On yaşında zindan etti yolumu

Bir süre bu olayın şaşkınlığını yaşayan Mevlüt İhsani'yi annesi saz çalmaya yöneltir. Gözleri görmeyen bir insanın oyalanmasını sağlamak üzere eline verilen bu saz, İhsani'yi saz şairliğinin eşiğine kadar getirir. Bu arada yaşanan bir aşk da bu duyguları pekiştirmiştir. Gözlerini kaybetmeden önce tanıdığı bir komşu kızına aşırı bir sevgiyle bağlanır, böylece saz eşliğinde şiir söylemeye çalışır. On yedi yaşında iken gördüğü rüya ile manevi iklimleri teneffüs etmesi onun saz şairliği yolunda geçirdiği çok önemli bir dönüm noktasını teşkil eder. Bu arada sevdiği kıza kavuşamaması da onu iyice şiire yöneltir. 25 yaşında iken gördüğü bir rüyada ise Alvar imamı Muhammed Lütfi Efendi ile karşılaşır. Rüyadan hemen sonra Erzurum'a gelir ve bizzat görüştüğü Lütfi Efendi kendisine İhsani mahlasını verir. Böylece İhsani, âşıklığın gerektirdiği bütün özellikleri kazanmış olur. Bundan sonra, yoğunluğunu, kavuşamadığı sevgilisi için söyledikleri başta olmak üzere yaşadığı acıları, toplumsal sorunları, vatan, millet ve din gibi kutsal değerleri konu ettiği şiirleriyle baş başa kalır.

Gerek günlük hayatının kolaylaşmasında, gerekse sanatını sürdürmesinde Mevlüt İhsani en büyük desteği eşi Sırma Hanım'dan görmüştür. Ona karşı minnet duygularını her vesile ile dile getiren İhsani, defalarca gece yarısında eşini uyandırarak gaz lambası ışığında şiirlerini ve hikâyelerini yazdırdığını belirtir. Kendisi ile görüştüğümüz Sırma Hanım, bu işi üşenmeden yaptığını ve bundan zevk duyduğunu ifade etmiştir. Şiirlerinin yazıya geçirilmesinde İhsani'nin çocukları, arkadaşları ve meslektaşları da yardımcı olmuşlardır. İhsani, sanatının gelişmesi ve geniş halk kitlelerine tanıtılmasında Alişan Usta ile Hüseyin Köycü'nün unutalamayacak katkılarının olduğunu söyler.

MEVLÜT İHSANİ'NİN
ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

I

Bir koyunla iki kuzu
Meler dağın yamacında
Ak çobanın esmer kızı
Güler dağın yamacında

Severim yıllardan beri
Ondan aldım bu eseri
Ak gerdandan akan teri
Siler dağın yamacında

Ya huridir ya da melek
Yıllar boyu ettim dilek
On âşığa bir tek çilek
Böler dağın yamacında

Aşk ile kurmuş dünyayı
Yıldıza bağlamış ayı
Ferhat ah ile kayayı
Deler dağın yamacında

Mevlüt İhsan'ın hâlini
Kayaya vermiş dalını
Dertli çoban kavalını
Çalar dağın yamacında

2

Yıllardır gezerdim bu ıssız dağı
Bu yıl kaldım boranında kışında
Beni ısıtmadı yıkık ocağı
Yüz bin can yakardı her yanışında

Her kim bu ocağın önünde yatmış
Ateşli kürkünü üstüne atmış
Yıllarım boyunca yakmış ağlatmış
Gördüğü bir gölge uyanışında

Görünür gözlere sihirli peri
Bilinmez mekânı bulunmaz yeri
Bu sefere çıkan dönemez geri
Baş verir kan döker her dönüşünde

Bu ocağı yakmış Adem'le Havva
İkisi de yanmış aynı aleve
Kıyamete kadar hallolmaz dava
Bu rüzgâr çoğunun esmiş başında

Niceleri çekmiş aşkın yasını
Geçen yıl dolandım yar yayalasını
Rastladım en büyük hatırasını
Kara hatilceği ocak başında

Bizlerden çok evvel bu ocak yanmış
Sevda köz koyunca alev uzanmış
Ocak sağlam ama köşe ufanmış
Bir Âşık ah çekmiş yaslanışında

Akmış bu ocağa aşığın yaşı
Adem'den sonradır yanar ateşi
Her yerde bellidir bu ocak taşı
Bin kalbi yakmıştır her yanışında

Bu ocakta yanan kına yakamaz
Dünya güzel ama dönüp bakamaz
Bu pazara giren geri çıkamaz
Burada can veren on beş yaşında

Bu yoldan dönmeye bulunmaz çare
Alevi görünmez kalp pare pare
Kimse kavuşamaz sevdiği yâre
Nicesi kül oldu yandı peşinde

Gel Mevlüt İhsani söyle dediler
Bu aşkın ocağı böyle dediler
Seven Mecnun sevilen Leyla dediler
Gündüz hayalinde gece düşünde

3

Açma tabip yaralarım değme bana dokunma
O yar vurmuş hançerini aksın kana dokunma
Dünyaya emsal tutarım zülfünün her telini
Yıkma gönül sarayını Süleyman'a dokunma

İnsanoğlu kuduretin yazısız kitabıdır
Yeryüzünün yıldızıdır mahlukun mehtabıdır
Gönüller Kâbe'ye benzer Hak onun mihrabıdır
Yıkma gönül tamir olmaz sen insana dokunma

Mevlüt'ü meftun eyleyen mim aşkının badesi
Gözyaşımın arzuhali dilimin ifadesi
Âşık olan ta ezelden bir yârin amadesi
Ey Azrail al canımı sen canana dokunma

4

Cennet dedikleri ana kucağı
Alır ninni ile yapar kundağı
Yayla pınarıdır günün sıcağı
Canlıya cennet-i mevadır ana

Koyun gibi kuzusuna melerdi
Ben sitem ederdim yine gülerdi
Gözyaşımı leçeğiyle silerdi
Eşref kapısıdır duadır ana

Anam derdi kaymağımsın balımsın
Ağacımsın yemişimsin dalımsın
Yangın yüreğimsin devlet malımsın
Her nasıl metholsa revadır ana

Kırık günlerime umut olurdu
Kapım çalınsaydı kilit olurdu
Sıcak günlerimde bulut olurdu
Yavruya en sıcak yuvadır ana

Üzülerek yollarımı gözlerdi
Parmağım incinse kalbi sızlardı
Yüzümden öperek saçım düzlerdi
Ölçüsü olmayan devadır ana

Gel Mevlüt İhsani uykuda yatma
Büyüğün sözünü arkaya atma
Bir eli Hatice bir eli Fatma
Ayşe'dir Meryem'dir Havva'dır ana

5

Ne hastayım ne ölüyüm ne sağım
Sevda hançerini vurduktan sonra
Ne bahçeyim ne bostanım ne bağım
Felek dal budağım kırdıktan sonra

Vurma hançerini akmasın kanım
Asla ey olur mu sevda çıbanım
Yar gelsin üstüme çıkmadan canım
Gelmesin mezara girdikten sonra

Mevlüt İhsani'yi düşürdün yasa
Geceli gündüzlü bitmedi tasa
Demir çarık giyin demirden asa
Ararsın sevdiğim öldükten sonra

6

Raftan çıktı yere düştü çınladı
Haber aldım bizim küçük ak tava
Canlı değil hasta gibi inledi
Kulağıma bir ses geldi vah tava

Tanrı kalemini noktaya vurmuş
Onun hikmetinden eşyayı kurmuş
Güneş ki ayrılmış volkan ki durmuş
Demir olmuş geçilmeyen dağ tava

Dem kavminin duvarında köşeydi
Cin kavminin bacasında şişeydi
Can kavminin ocağında maşaydı
Dondan dona çok değişti çağ tava

Elden ele ilden ile satılmış
Yıpranınca bir yabana atılmış
Adem'in de toprağına katılmış
Meydanlarda hayat sürdü sağ tava

Adem aldı duvarına taş koydu
Putperestler put yaparak baş koydu
Nuh Peygamber çorba koydu aş koydu
Onun sofrasında bir çanak tava

* İhsani

Büyüğü dünyadır küçüğü de tas
Bunlar birbirine değil mi kıyas
Bundan kısmetini alır cümle nas
Kudretin sofrası bu toprak tava

Bir zaman dolandı Asya'da Çin'de
Yüksek saraylarda Hint'te Pekin'de
Seba şehirinin sır melikinde
Belkıs'ın elinde bir tarak tava

Şahların adalet masası imiş
Aşığın maşuka tasası imiş
Eyyub'un göz yaşı kesesi imiş
Süleyman'a eritmiştir yağ tava

Altı kuyruk yağı üstü mürekkep
Bir yanında pense bir yanında kep
Çekirge dik durur yılan da kelep
Mökkem tut durmayan bu çarktır tava

Kimine ey oldu kimine asi
Ere gümüş hançer devlet parası
Emrah'a sarayda bir zehir tası
Garip'e bal verdi bir tabak tava

Mevlüt İhsani'yim ozan yetiştim
Böyledir bu çark-ı düzen yetiştim
Dedemde dört kulplu kazan yetiştim
Bizdeki parçası bir ufak tava

7

Ne zamandan beri varsın
İnkâr etme aşikârsın
Haber aldım ihtiyarsın
Köhnelendin koca dünya

Her bir canlı senden yanık
Kimin yatar kim uyanık
Gâhi bulut gâh karanlık
Çoğun geçer gece dünya

Okur kendin yazar kendin
Yapar kendin bozar kendin
Saray kendin mezar kendin
Devredersin nice dünya

Çok düşünme aklın şaşar
Herkes bir umutla yaşar
Ömür günü dağdan aşar
Bir pencere baca dünya

Düşünme Mevlüt İhsani
Devretti çok Süleyman'ı
Acımadı hiçbir canı
Bağrın dönmüş tuca dünya

* İhsani

8

Sevdiğim gül gönder gül yanağından
Derip okşayacak el var içimde
Gönül yaylasından sine dağından
O yar gelsin geçsin yol var içimde

Yüreğim yaralı ciğerim yanık
Gündüz hayal ile gece uyanık
Gözyaşlarım damla damla bulanık
Akar Tuna nehri Nil var içimde

Can kurban eyledim sevdiğim dosta
Gayet fedakârım ben bu hususta
Aşkın arasında postayım posta
Makine zarf kâğıt pul var içimde

Parmaklar kınalı gözleri kara
Sen beni düşürdün feryad u zara
Sana kim ne dedi çıktın dağlara
Gel sunam gel çalkan göl var içimde

Kapımda boynunu bükemez deme
Gözünden kanlı yaş dökemez deme
Güzelim kahrımı çekemez deme
Gergedan zürafa fil var içimde

Sevda şimşeğini Mevlüt'e çaktı
Beni bir köşede büktü bıraktı
Endişe gam keder birikti yaktı
Aşkın santıralı pil var içimde

9

Âşıkların ahı deler mermeri
Eğer gözlerinden yaş indirirse
O zaman titirer çarkın çemberi
Doğruca Allah'a baş indirirse

Mevlam güldürmezse kul güldüremez
Kulun gözyaşını kul sildiremez
Lağım patlatamaz vinç kaldıramaz
Kader yol üstüne taş indirirse

Mevlüt İhsan ah u zarda kalırsın
Kıyamette bir kenarda kalırsın
Şefaat göremez narda kalırsın
Kafayı mezara boş inidirirsen

10

Sevdiğime Kerem oldum yandı canım inanmadı
Aşk ucundan verem oldum aktı kanım inanmadı
Yığıldı cümle hekimler derdime kılmaz deva
Gece gündüz feryat etti perişanım inanmadı

Bülbül gibi ah eyledim vah eyledim seherlerde
Ne kimse anladı ahım ne çare buldum derde
Ne bahtıma doğdu güneş ne aradan kalktı perde
Yıllarca söyledim derdim dost yarenim inanmadı

İhsani'yim çare yoktur gözüm kan yaş ile doldu
Cehdim etmedi bir para kaderin dediği oldu
Esti bir serin ülüzgar açmadan çiçeğim soldu
Bübül benden kenar gezdi bahçıvanım inanmadı

11

Başak gibi saçlarıma ak düştü
Ayırmadan karaları ağları
Gaflet bastı uyandım ki gün aşmış
Çözülmekte ömrümüzün bağları

Süleyman hükmetti ta Kaf'tan Kaf'a
Hani Lokman Hekim hani Mustafa
İskender seddine çok çekti cefa
Ferhat gibi boşa yardı dağları

Mevlüt tüketirim gittiğim yolu
İdrakim fehmetmez sağ ile solu
Sırtımda bir çanta sanırdım dolu
Umut ile boş geçirdim çağları

12

Seher vakti telli turnam
Öttü benden uzaklaştı
Karlı dağın arkasına
Gitti benden uzaklaştı

Gül demiş bu bağa diken
Ben bülbüldüm sen gül iken
Etrafında çakır diken
Bitti benden uzaklaştı

Bir sihirli peri kızı
Kırk yıldır gitmeyen sızı
Seher vaktinin yıldızı
Battı benden uzaklaştı

Âşık oldum düştüm dile
Aşka yandım bile bile
Küçük yaştan gurbet ile
Attı benden uzaklaştı

Mevlüt İhsani'yim hâlim
Be hey zalim kızı zalim
Okumadan arzuhâlim
Yırttı benden uzaklaştı

13

Hasret cana diken gibi batmayı ar etmedi
Bülbül gülün âşıkıdır ötmeyi ar etmedi
Halil'i Nemrut düşürdü kast ile nar içine
O lain-i yüzü kara atmayı ar etmedi

Hakk'ın sırrına erilmez akıl ermez hikmete
Ateşi gülistan eder narı benzer cennete
Halil dedi oğul verdi davet etti Arafat'a
Aldı İsmail gurbani getmeyi ar etmedi

Ol Musa'yı tıfil iken attılar bahr-ı Nil'e
Hazreti Meryem İsa'ya kaldı nurdan hamile
Yusuf da düştü kuyuya nice çok çekti çile
Bir bezirgân köle diye satmayı ar etmedi

Ol Eyyub'un yaraları bölendi hicrana gana
Melekler sabrına şaştı bütün geldiler seyrana
Ümidin kesmedi Hak'tan şükretti gani Yezdan'a
Gece gündüz hamd ü sena etmeyi ar etmedi

Mevlüt İhsan kimler sarar senin derin yareni
Ol Habib'in dostu Üveys odur Hakk'ın yareni
Bağdat Yemen ellerini gezdi Veysel Karani
Bin deveyi bir akçeye gütmeyi ar etmedi

14

Bin üç yüz kırk dörtte geldim anadan
Yazdırdılar tarih ile yılımı
Dokuz ay bir sene geçti aradan
Mevla yürü dedi açtı dilimi

Çiçek gibi yavaş yavaş büyüdüm
Adım adım korka korka yürüdüm
Anam babam nazarında bir idim
Beslediler çabuk açsın gülümü

Üç yaşında bilmez hata işledim
Beş yaşında ahbabımı taşladım
Yedisinde okumaya başladım
Bilmez idim kaderimin dalını

İki yıl okulda verdim başarı
Asla arkadaştan kalmadım geri
Okul petek oldu ben oldum arı
Çalıştım ki tezden yapam balımı

Hele seçmemiştim sağ ile solu
Elime verdiler bomba kapsülü
Patladı elimde bilmedim dolu
Yaktı gözlerimi kesti elimi

Anam kayalara çaldı özünü
Feryat etti tutan yoktu sözünü
Ay geçmeden ağ bürüdü gözümü
On yaşında zindan etti yolumu

On üç on dördüne girince yaşım
Nice kazalara çok değdi başım
Gelmedi yanıma yaren yoldaşım
Ahbaplarım sormaz oldu hâlimi

On yedide yavaş yavaş saz çaldım
Gâhi devam ettim gâhi az çaldım
Yirmisinde bir ustadan ders aldım
Dersim ile ayar ettim telimi

Mevlüt İhsani'yim geçti çağlarım
Fidan idi bar vermedi bağlarım
Yapraksızdır kuş beslemez dallarım
Felek eğdi doğrultamam belimi

15

Sevdiğim narına canımı yaktım
Su gibi süzüldüm arkandan aktım
Kayadan kayaya yüzümü çaktım
Yüz üstü yerlerde sürütme beni

Sevda bir ateştir âşık da tren
Yollarım karanlık yardadır fren
Başa yetiremez bu hızla süren
Takıp da arkana yürütme beni

Hasretin gözümden akıtıyor yaş
Benim kalbim kebap senin bağrın taş
Ben bir karlı dağım sen oldun Güneş
Vurup da bağrıma eritme beni

Mevlüt İhsani'nin gel hâline bak
Sen bir rüzgâr oldun ben kuru yaprak
Ben bir ağaç oldum sen kara toprak
Basıp da bağrına çürütme beni

16

Ben bir bülbül idim dostun bağında
Açmaya bekledim gül üzdü beni
Ermedim murada taze çağımda
Okşadı yabancı el üzdü beni

Herkes bir derdine ah çeker ağlar
Bülbülsüz goncalar sahipsiz bağlar
Koyunsuz yaylalar çiçeksiz dağlar
Sam vurdu kuruttu yel üzdü beni

Yaralarım doksan dokuz yüz oldu
Hasret beni yaktı bağrım köz oldu
Demedim çürüdüm dedim söz oldu
Her ağzın sitemi dil üzdü beni

Bilmez iken ben sevdayı kınadım
Âşık oldum talihimi sınadım
Çalkandım çırpındım yorgun kanadım
Çıkamam kenara göl üzdü beni

* İhsani

Bu dertlere toprak oldum dayandım
Erken doğdum amma pek geç uyandım
Deli gibi diyar diyar dolandım
Aslı Kerem gibi yol üzdü beni

Bugün sevdiğimden duydum bir nişan
Gözleri kan ağlar zülfü perişan
Alır muradını yâre kavuşan
Gerdana dökülen tel üzdü beni

Mevlüt İhsani'yi düşürdü gama
Hasretlik yerleşti her bir azama
Bugün nazlı yardan aldım bir name
Üstünde gözyaşı pul üzdü beni

17

Yaz gelince karşı dağa varalım
Destele destele ver menekşeyi
Bir çoban kızından bunu soralım
Gül niye kıskanır mor menekşeyi

Menekşe dermeye dağlara vardım
O çiçekten o çiçeğe koşardım
Aram aram sevdim tek tek kopardım
Deli gönül sevmez her menekşeyi

Menekşe yakışır ezel bahara
Yaprakları mordur göğsü de kara
Derdim desteledim gönderdim yara
Acep kokladı mı yâr menekşeyi

Menekşe biter mi yol arasında
Yeşil yaprakları dal arasında
Ben seni saklarım kol arasında
Korkarım üşütür kar menekşeyi

Seher zamanında kalkar çobanlar
Aşık olmayanlar bundan ne anlar
Mevlüt İhsani'de çifte çıbanlar
Getir yarasına sar menekşeyi

18

Koyunum yok yaylaları yaylayam
Çıkam kaval çalam türkü söyleyem
Gurbet elde gam yükünü taylayam
Götürmeye kervanım yok devem yok

Gel muhannet sevdiceğim kınama
El içinde beni ettin sinema
Nasip olsa dönebilsem haneme
Gurbet elde kanadım yok yuvam yok

Mecnun muyum dağ başını inletem
Ferhat mıyım kayaları çınlatam
Kerem miyim deryaları söyletem
Hak yanında kabul olur duam yok

İhsani'yim göz yaşını silerim
Hayatımın oyununa gülerim
Dertlerimi kaderimle bölerim
Kimse ile hesabım yok davam yok

19

Dünya için çekme elem bir neşeyi ara bul
Hayat sağlık kitabında bu menşei ara bul
Bülbül güle boyun eğer gülünün sebebine
Ol Mevla'ya boyun eğen menekşeyi ara bul

Kadir Mevla'm gam yağmuru yağdırmış bu cihana
Toprağına maya kattı göz yaşıdır insana
Ademi sürdü cennetten düştü diye isyana
Dünyaya serpti rızkını endişeyi ara bul

Mevlüt İhsan aldanırsın bu dünyanın nesine
Tahtında Süleyman olsa ne koyar kesesine
Yanaşacak sessiz gemi bir gün iskelesine
Vaktinde gör tedarikin baş köşeyi ara bul

20

Güle güle uğurladık askere
Gidip bekleyesin vatanın oğul
Anan niçin kınaladı ellerin
Sırtı kınalanır kurbanın oğul

Yiğidin kaderi böyledir baştan
Sual et dağlardan topraktan taştan
İş başa düşünce dönme savaştan
Var ise göğsünde imanın oğul

Vatanına acı rüzgâr estirme
Düşmanını anla dostu küstürme
Kolun kestir bir ağacın kestirme
Yetişsin büyüsün fidanın oğul

Vatanında birlik cihanda barış
Okumaya gayret sanatta yarış
İşle toprağını sen karış karış
Var ise gayretin vicdanın oğul

Helal ticareten haramı katma
Dinle amirini nöbette yatma
Vatanını düşmanlara çiğnetme
Şehitlik en büyük fermanın oğul

Vatan kazanılmaz sade tüfekle
Kalem ile gayret ile yürekle
Büyüklü küçüklü hizmet etmekle
Yetişsin bağ ile bostanın oğul

Sanatta yarış var en yüksek hızda
Yapalım satalım biz kapımızda
Karşıki komşular ayda yıldızda
Boş yere harcama zamanın oğul

Mevlüt İhsani'nin sevdiği vatan
Demir dağlarını yarmıştır atan
Doğudan batıya atın oynatan
Dört kıtada vardır harmanın oğul

* İhsani

21

Yıllardır yolumu bekleyen güzel
Düştü saçlarıma ağlar gelemem
Hasretin gül benzim eyledi gazel
Geçiyor ah ile çağlar gelemem

Beni kütah etti hasretin zarı
Ah ile geçiyor ömrüm baharı
Sam değdi eridi dağların karı
Coş verdi dereler çağlar gelemem

Hasretin ateşi sinemi sardı
Ferhat Şirin için dağları yardı
Gonca boyun eğdi güller sarardı
Ayrılık kollarım bağlar gelemem

Mevlüt'e geceler hep gündüz olsun
Kış ayları geçsin bahar yaz olsun
Ovalar sahralar dağlar düz olsun
Bana yol vermiyor dağlar gelemem

22

Göz yaşımla mektup yazdım rüzgâra
Yeller sana ne söyledi bilemem
Seni hatırlarım günde yüz kere
Eller sana ne söyledi bilemem

Lalelerin rengi ayvalaştı mı
Muhannet dikene gül dolaştı mı
Bülbül menekşeye fısıldaştı mı
Güller sana ne söyledi bilemem

Hayat köprüsüne taşlar dökülmüş
Gönül pınarına yaşlar dökülmüş
Ah çeke ah çeke saçlar dökülmüş
Yıllar sana ne söyledi bilemem

Her insan dünyada bir dava yapmış
Ne yapsa insana masiva yapmış
İnsanlar han saray kuş yuva yapmış
Dallar sana ne söyledi bilemem

Mevlüt İhsani de yandıkça yandı
Hayatından bıktı candan usandı
Gönül yaylasını gezdi dolandı
Çöller sana ne söyledi bilemem

23

Dedim kuşlar gibi kuram yuvayı
Kanat yarım yarım kol yarım yarım
Yıllar geçti dolduramam kovayı
Çiçek yarım yarım bal yarım yarım

Kimse kaderinden dönemez haşa
Ömür bir merdiven çıkarsın başa
İster elli yaşa ister yüz yaşa
Akıbet kalırsın yol yarım yarım

Al yeşil giyinip bağrımı yarma
Benden yüz çevirip yadları sarma
Tavus kuşu gibi şişme kabarma
Sen de benim gibi kul yarım yarım

Mevlüt İhsani'yi sevdaya kattın
Alıp dertlilerin içine attın
Yadlara testiyi dolu uzattın
Bana da dedin ki al yarım yarım

24

Çiçek diye bir dikene el attım
Mor menekşe haz gelmedi ne yapim
Kara hayal ile yıllarca yattım
Deli gönül vaz gelmedi ne yapim

Amanım da deli gönül amanım
Ah u feryat ile geçti zamanım
Yüksek dağlar gibi kalkmaz dumanım
Baharım yok yaz gelmedi ne yapim

Gurur güzellerde yasadır yasa
Onların kanunu aşığa tasa
Demir çarık giydim demirden asa
Yolum yokuş düz gelmedi ne yapim

Herkes davasında haklıdır haklı
Her kulun kalbinde bir dünya saklı
Kader bozuk ise ne yapar aklı
Satırancım koz gelmedi ne yapim

Aşık oldum bir kenara yaslandım
Gâhi coşa geldim gâhi uslandım
Mecnun oldum dağdan dağa seslendim
Kaderimiz düz gelmedi ne yapim

Mevlüt İhsani'yim geldim oyuna
Ömür boyu kaval çaldım koyuna
Gençlik çağlarında hayat suyuna
Ördek turna kaz gelmedi ne yapim

25

Uzattı elini ateş bıraktı
Kıvılcım döküldü parmaklarından
Şirin sözleriyle bağrımı yaktı
Alev alev yanan dudaklarından

Gönül bohçasında aşkın saklarım
Yadıma düşende alıp yoklarım
Müsaade edersen öper koklarım
Kara gözlerinden yanaklarından

Dünya bu dolaptan almıştır hızı
Güzel seven âşık çekmez mi sızı
Bulut arkasında sabah yıldızı
Elmas küpelerin kulaklarından

Mevlüt İhsani'yim yaramdan sorun
Dert bilen hekime veremden sorun
Aşkın ateşini Kerem'den sorun
Söktü dişlerinden tırnaklarından

26

Ak gerdanda siyah saçlar ben gibi
Zülüf müdür mah yüzüne yayılan
Bir talihsiz âşık var mı ben gibi
Bu ne sözdür nas beynine yayılan

Hikmet gördüm elifinde dalında
Kuşlar öttü ağacında dalında
Güzel gördüm örükleri dalında
Kargı mıdır şahmar mıdır yayılan

Mevlüt İhsan ne okundu yazında
Talihimin baharında yazında
Ceylan gördüm yamacında yazında
Ak kuzu mu ovalarda yayılan

27

Hayatına yüz yenilmiş zar ararsan işte ben
Gül yanında kan ağlayan har ararsan işte ben
Yaktı yıktı viran etti feleğin fırtınası
Dolu döğmüş sel götürmüş yar ararsan işte ben

Bülbül ötmez baykuş gitmez yıkılmış viraneyim
Al kazmayı vur bağrıma göreceksin ben neyim
Yıllar geçti eylenmeyen durmayan pervaneyim
Odunu yok ateşi var nar ararsan işte ben

Mevlüt İhsan ağlayarak çaldım gamlı sazımı
Yüz bin dostum vardır amma toprak çeker nazımı
Adana'da Ağustos'ta bulamadım yazımı
Ağrı gibi başı duman kar ararsan işte ben

28

Cihan yok iken var etti ervahın dilber senin
Kemalin cemalindendir ahlakın dilber senin
Kurdu kandil-i hicapta adalet sarayını
Nice müddet karar etti otağın dilber senin

Cümlesinden evvel idin neden geldin sonradan
Yüz igirmi dört bin nebi geldi geçti sıradan
Cümlesinden hub yaratmış seni sevmiş yaradan
Dikildi mağrip maşrıka bayrağın dilber senin

Geldi Amine Hatun'dan nice oldu mucizat
Kâbe ile secde etti cümle ağaç yerde ot
Hep yüz üstü yere düştü çok kilise nice put
Kadem basınca cihana ayağın dilber senin

Âşık olan maşukunun kapısında köledir
Bülbülün ah u zarıncı terin gonca güledir
Gerdanın bab-ı selamdır başın arş-ı âlâdır
Cemalin bedr-i münirdir yanağın dilber senin

Varmayanlar küfre gider gösterdiğin rahınan
Aşıkların seni arar feryadınan ahınan
Cemalin ism-i azamdır dilin Bismillah'ınan
Ve'ş-şemsi leyli yazılı dudağın dilber senin

Bütün dünya güzelliğin edemezler netice
Kuduretin sevdiğisin sensin yüceden yüce
Lutfeyle nur-ı envarın şu Mevlüt'e bir gece
Haşa asla anlatamam tırnağın dilber senin

* İhsani

29

Havalar bulutlu topraklar nemli
Yârim hazırlanma yollar kurusun
Ciğerim yaralı yüreğim gamlı
Sana duvak kuran eller kurusun

Sen allar giyindin ben giydim kara
Sen güldün sevdiğim ben düştüm zara
Gelin olup bindiğin gün atlara
Su veren pınarlar göller kurusun

Ferhat Şirin için dağları yarmış
Sitemkâr gül için solmuş sararmış
Kimler gelin etmiş duvağa sarmış
Sarıp sarmalayan kollar kurusun

Mevlüt İhsani'ye bir uzat elin
Sen benim sevdiğim yadlara gelin
Mavili yaşmağın yaşlı mendilin
Sarıp kuruttuğun dallar kurusun

30

Sorma âşıkları kimin nesidir
Aşıklık Mevla'nın hediyesidir
Ruhun arzusudur kalbin sesidir
Ne ölçen hisseder ne tartan anlar

Dünya sürmelenmiş ela gözlü kız
İçi pek karanlık üstü ay yıldız
Önü görünmeyen dalgalı deniz
Ne süren hisseder ne batan anlar

Yeniler yeşerir eskiler solar
Koyunlar çekilir kuzular dolar
Bir yandan gün açar bir yandan doğar
Ne kalkan hisseder ne yatan anlar

Dünya ışık ama neyin nesidir
Kâinat Mevla'nın bir zerresidir
Tüfek korkunç ama kimin sesidir
Ne yapan hisseder ne atan anlar

Mevla kâinata dur dediği an
Emri İsrafil'e vur dediği an
Kalk Mevlüt İhsani Sur dediği an
Hem kalkan hisseder hem yatan anlar

31

Bir kula yar olsa Cenab-ı Huda
Ona cihan düşman olsa ne yapar
İster düşkün olsun ister bir geda
Düşmanları arslan olsa ne yapar

Cümlenin sahibi Cenab-ı Bari
Veren o alan o devleti varı
Ademin ki çarkı dönerse geri
Bütün kuldan ihsan olsa ne yapar

Dertli kullarının derin yarası
Ne müddet ne zaman çeker arası
Bir kula ki el atmazsa Mevla'sı
Eflatun-ı zaman olsa ne yapar

Mevlüt İhsani'yim yandım ateşe
Yaradan kimseyi çalmasın taşa
Kaderde yazılan gelirse başa
Dert sahibi pişman olsa ne yapar

32

Şeyda bülbül feryad ile ötüşme
Menekşe nergize güle neler var
Aşkın ateşine yanıp tutuşma
Arzun bahar ama hele neler var

Alan var mı bu dünyanın sonunu
Her bir renge çevirmez mi donunu
Vicdan süzgecinden hayat ununu
Fikir eleğinden ele neler var

İhsani aldın mı bu dünya huyun
Bir yanı kan ağlar bir yanı oyun
Sürüden ayrılan yaralı koyun
Issız dağ başında mele neler var

33

Ağlaya ağlaya geldim yanına
Akan göz yaşımı silemedin yâr
Zalimlik düşer mi senin şanına
Açtın da yaramı bilemedin yâr

Ben seni severdim sen de yad eli
Seni de götürdü sevdanın seli
Gönül kemanına zülfünden teli
Çektin düzen ettin çalamadın yâr

Ben sana yaklaştım sen benden kaçtın
Tezgin ceylan gibi dağlardan aştın
Coşkun nehir gibi köpürdün taştın
Gönül bahçesini sulamadın yâr

Mevlüt İhsani'yi yaktın arada
Ben burda gamlıyım sen de orada
Aşık olan eremezmiş murada
Sen de muradını alamadın yâr

34

Hediyesiz dost sevilmez sevenler candan geçer
Uğruna kestirir başı akıtır kandan geçer
Sen ağyara yar olma ki var gününde dost olur
Düşkün gününü görünce savuşur yandan geçer

Kaf'tan Kaf'a hükmeylesen Sultan Süleyman gibi
Bin yaşasan bu dünyada gelir geçer an gibi
Allah için terk eyleyen İbrahim Ethem gibi
Bırakıp tahtı tacını şöhret ü şandan geçer

Yedi kat yer yedi kat gök arşın kürsün arası
Sekiz cennet yedi cahim yedi mizan darası
Yedi derya ay ile gün ol Fatiha suresi
Yüz dört kitap bunda mevcut nur-ı Kur'an'dan geçer

Levlake levlak buyruldu Habib'inin methine
Kâinatı var eyledi Muhammed hürmetine
Nur-ı Kur'an İslam dini bahşetti hürmetine
Kâinatın her esrarı rahm ü Rahman'dan geçer

Nurdur İslam felsefesi cahil kârı değildir
Çalışanın Allah'ıdır tembel yarı değildir
Cennet ü Cemalullah'tır mal pazarı değildir
İman amel ister Mevlüt hepisi senden geçer

35

Güzel beni görüp kaşların çatma
Gülerek gözlerin vasf-ı hâl eyler
Ok edip kirpiğin bağrıma atma
Açar derin yara başka hâl eyler

Güzellerin her ahvali böyledir
Yiğitleri sayıkladır söyledir
Ne Ferhat ne Şirin ne de Leyla'dır
Güzel seven yarar dağı yol eyler

Bir sözüm var sana desem dallanır
Dudakların alev alev allanır
Kıskanırım küpelerin sallanır
Vurur al yanağa çal ha çal eyler

Mevlüt İhsani'yim dinle bu sözüm
Gireyim bağına tutmuyor yüzüm
Dudakların kiraz gözlerin üzüm
Ay cemalin görenleri lal eyler

36

Altmış sekiz yılı kış aylarında
Turna sedasını duyduğum yeter
Çok kavruldum feryadında zarında
Yıllarca bağrımı dövdüğüm yeter

Ah u feryad ile geçiyor günüm
Göklere dayandı feryadım ünüm
Ne bayramım belli ne de düğünüm
Ah ile gününü saydığım yeter

Hasretin sineme düşürdü sancı
Ben miyim muhannet sen mi yalancı
Sevdan fakir etti oldum dilenci
Kapına boynumu eğdiğim yeter

Yine çiçeklendi o selvi boyun
Huri mi melek mi gılman mı soyun
Ben bir çoban oldum sen de bir koyun
Otuz yıl her yanda yaydığım yeter

Mevlüt İhsani'yim kusura kalma
Ben bir garip yolcu sen bir ak elma
Uzattım elimi seslendin alma
Almadan yemeden doyduğum yeter

* İhsani

37

Münevver adamın hoş latifesi
Deme ki arının balı tatlıdır
Beslemez kemliği olmaz hilesi
Fakir bile olsa dili tatlıdır

Namerdin yanından varıpta geçme
Anlatma derdini sırrını açma
Suyu kevser ise eğilip içme
Akan derelerin seli tatlıdır

Görmezmisin bu dünyanın hâlini
Çekme namertlerin kalmakalını
Yeme muhammetin dalak balını
Kadir bilenlerin külü tatlıdır

Mevlüt keder etme olursun hilal
Lütfundan etmesin bizi zülcelâl
Var mıdır hiç buna uyacak ahval
Hepisinden hak cemali tatlıdır

38

Kin ü kibre aldananlar akıldan efsanedir
Nefsine hammal olanlar ya deli divanedir
Gelen gider konan göçer akıbet bu dünyada
İki kapılı han gibi bir misafir hanedir

Âdem gibi bin yaşasan göremezsin boyunu
Bu dünyanın cilvesi çok başa gelmez oyunu
Ali Hamza Rüstem bile çekemedi yayını
Bir yandan ma'mur olmada bir yanı viranedir

Bu dünyada şöhret alsan Davudi avaz ile
Yaşasan Belkız'ı gibi cilve ile naz ile
Akibette düş olursun göçersin emraz ile
Kader bulacak yerini hepisi bahanedir

Söylesene be hey insan niçin geldin dünyaya
Mecnun musun ah edersin dağ başında Leyla'ya
Bu dünyayı dolanırsın gâhi atlı gâh yaya
Arzu mu seni gezdirir yoksa ab u danedir

Mevlüt İhsan ne çekersin dünya için ah u zar
Bu hayatın sonu boştur bir gün olur tarumar
Kelam-ı Kadim içinde "küllü nefsin mevti" var
Hiç kimsenin gücü yetmez her harfi bin manadır

39

Gözümde hasretin bağrımda diken
Yüreğimden ılgıt ılgıt kan gelir
Nice yol gözettim taze gül iken
Ne aşığım bülbül ne bağban gelir

Ezel ikrar ettim bu ahdi yârim
Sana kul olmakla çok bahtiyarım
Sineme ki kurdun bu tahtı yârim
Tabi hükmetmeye bir sultan gelir

Seveni sevmezsen vaz olur derler
Sevdanın müddeti az olur derler
Ağrı ağustosta yaz olur derler
Bu aşkın baharı ne zaman gelir

Bitmedi hasretim tükenmez sızım
Yardan ayrılmışım yapayalnızım
Ne ayım doğuyor ne de yıldızım
Ne giden dönüyor ne kervan gelir

Mevlüt İhsani'yim bitmedi zarım
Bari yol üstüne koyun mezarım
Bir gün baş ucuma gelirse yârim
Ruhum yenilenir taze can gelir

40

Bir gün güneş kırk gün yağar
Başım karlı dağa döndü
Hazan çağım esme rüzgâr
Hayatım yaprağa döndü

Yardım eyle gani ya Rab
Gönlüm gam dolusu dolap
Hayatım ipliği kelep
Kaderim yumağa döndü

İhtiyarlık kara deve
Kabul ettim seve seve
Dakkada vardığım eve
Ben için uzağa döndü

Gençliğin güneşi aştı
Tatlı ağzım acılaştı
Dostlarım uzak dolaştı
Düşmanlar tuzağa döndü

On sene gördüğüm ışık
Son çağım karma karışık
Topraktan halkolan âşık
Yine de toprağa döndü

Mevlüt İhsan ah u zarda
Gâh tipide gâh da karda
Her bir parçam bir diyarda
Sel götürmüş bağa döndü

* İhsani

BİBLİYOGRAFYA

I. MEVLÜT İHSANİ'NİN ESERLERİ

A. Kitaplar

Âşık Mevlüt İhsani: Çağlayan Dere, (1990): Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Mevlüt Şafak İhsani: Eski Halı (Şiirler Demeti), (1989): İstanbul.

B. Yazı ve Şiirler

Albayrak, (15 Mart 1963): Fahri Güçlü'ye Koşma.

Anadolu'da Hamle, (25 Ekim 1968): Âşıklardan Sesleniş.

Devrim Folklor Gazetesi, (1979): 12 Âşık Koşması, 1 Mart.

Hüryurt, (12 Mayıs 1959): Bahar.

————, (11 Ekim 1958): Şenkayalı Mevlüt İhsani'den.

Kars Haber, (23 Aralık 1982): Âşık Şenlik.

Karseli, (Kasım 1969): Müdami'ye Destan, S 64, 11.

Köz, (Kasım 1980): Akşamlar , C 1, S 6, 29.

————, (Ağustos 1979): Doğru Kabul Edilen Muamma Karşılıkları, C 1, S 1, 72.

————, (Mayıs 1980): [Dudakdeğmez], C 1, S 4, 15.

————, (Ağustos 1979): Dudakdeğmez, C 1, S 1, 34.

————, (Ağustos 1979): Güzelleme, C 1, S 1, , 31.

————, (Ağustos 1979): Güzelleme, C 1, S 1, 30.

————, (Mayıs 1980): [Mevlüt İhsani'den Bir Güzelleme], C 1, S 4, 21.

————, (Mayıs 1980): [Mevlüt İhsani'den Bir Güzelleme], C 1, S 4, 24.

————, (Mayıs 1980): [Muamma Cevabı], C 1, S 4, 104.

————, (Ağustos 1979): Yılın Yedi Şiiri, C 1, S 1, , 73.

Sarıkamış, (17 Şubat 1969): Nihani Kimdir?, [Bu yazı dizisi 41 gün devam etmiştir].

C. Karşılaşma Metinleri

Köz, (Ağustos 1979): Mevlüt İhsani-Ali Rahmani, C 1, S 1, , 55-57.

————, (Mayıs 1980): Mevlüt İhsani-Mustafa Ruhani, C 1, S 4, 58-61.

————, (Mayıs 1980): Mevlüt İhsani-Nusret Toruni, C 1, S 4, 73-76.

————, (Ağustos 1979): Mevlüt İhsani-Reyhani, C 1, S 1, 46-49.

II. MEVLÜT İHSANİ HAKKINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

A. Kitaplar ve Lisans Tezleri

Altun, I. (2007): *Âşık Mevlüt İhsani'nin Aşk Konulu Hikâyeleri Üzerine Bir Araştırma*, İstanbul: Doğukütüphanesi Yayınları.

Altun, I., Gürsu, Y. (2007): Âşık *Mevlüt İhsani Gizli Defterim-Yaşamı-Edebi Kişiliği Yayınlanmamış Şiirleri*, İstanbul: Doğukütüphanesi Yayınları.

Düzgün, D. (1997): *Âşık Mevlüt İhsani-Hayatı Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

İlgün, N. (1975): *Âşık Mevlid İhsani'nin Hayatı ve Üç Hikâyesi* , Erzurum: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Lisans Tezi.

Topuz, E. (1972): *Âşık Mevlid İhsani-Hayatı, Sanatı, Şiirleri ve Hikâyeleri*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Lisans Tezi.

Toroman, M. (1992): *Âşık Mevlüt İhsani-Hayatı-Sanatı ve Şiirleri*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Lisans Tezi.

Türkmen, F., Cemiloğlu, M. (2009): *Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yeşilyurt, İ. (1984): *Âşık Mevlüt İhsani-hayatı ve Şiirleri*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Lisans Tezi.

Yılmaz, Ö. K. (1975): *Âşık Mevlüd İhsani'nin Dört Hikâyesi Üzerine Epizot Çalışmaları*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Lisans Tezi.

B. Yazılar

Birdoğan, N. (Ağustos 1964): Mevlüt İhsani, *Türk Folklor Araştırmaları*, C 9, S 181, 3498.

————— , (Kasım 1965): Mevlüt İhsani, *Türk Folklor Araştırmaları*, C 9, S 196, 3901-3902.

Düzgün, D. (Yaz 1992): Âşık Mevlüt İhsani'nin Bir Şiiri Üzerine, *Millî Folklor*, C 2, S14, 37-39.

Gökalp, M. (Mart 1966): Şenkayalı Âşık İhsani, *Türk Folklor Araştırmaları*, C 10 S 20, 4030-4031.

Hınçer, İ. (Mayıs 1972): Sarıkamışlı Mevlit İhsani, *Türk Folklor Araştırmaları*, C 14, S 274, 6318-6320.

Hüryurt, (20 Aralık 1955): İhsan Köşesi: Halk Şairi Mevlüt İhsani'nin Hayatı ve Şiirleri.

Kaftancıoğlu, Ü. (29 Mayıs 1973): Âşık Mevlüt İhsani, *Yeni Ortam*.

Köz, (Ağustos 1979): M. İhsani [Şiir], C 1, S 1, 24.

Oğuz, İ. (29 Kasım 1985): Yaşayan Halk Ozanlarımız: Şenkayalı Âşık Mevlüt İhsani, *Karaman'ın Sesi*.

Özdemir, M. A. (Ocak 1985): Âşık Mevlüt İhsani, *Erciyes*, C 8 S 85, 14-15.

Özdemir, M. (1968): Âşık Mevlüt İhsani, *Hasankale* (Pasinler Gençlik Kulübü Yayın Organı), 6-8.

Özünal, H. (8 Haziran 1974): Erzurumlu Âşık Mevlüt İhsani Şehrimize Geldi, *Karaman'da Uyanış* (Günlük Gazete).

Solmaz, G. (14 Şubat 1985): Mevlüt İhsani'ye İthaf, *Halkın Sesi*.

Şabanoğlu, M. (23 Eylül 1955): Bardızlı Âşık İhsani, *Çamlıbelde*.

Şenocak, A. (Ekim 1967): Mevlüt İhsani, *Tarla*, C 2, S 20, 16-26.

III. MEVLÜT İHSANİ'DEN BAHSEDEN KAYNAKLAR

A. Kitaplar ve Tezler

Adıgüzel, S. (1994): *Âşık Nuri Çırağı-Hayatı ve Şiirleri*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Lisans Tezi.

Alptekin, A. B. (2009): *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, Ankara, Akçağ Yayınları.

Alptekin, A. B., Sakaoğlu, S. (2006): *Türk Saz şiiri Antolojisi (14-21. Yüzyıllar)*, Ankara, Akçağ Yayınları.

Artun, E. (2011): *Âşık Edebiyatı Metin Tahlilleri*, [Ankara]: Karahan Kitabevi Yayınları.

————, (2001): *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, Ankara: Akçağ Yayınları.

————, (2011): *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı-Edebiyat Tarihi/Metinler*, Ankara: Karahan Kitabevi Yayınları.

Başgöz, İ. (1992): *Karac'oğlan*, İstanbul: Indiana Üniversitesi Türkçe Programı Yayınları.

Çelebioğlu, A (1988): *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Çobanoğlu, Ö. (2000): *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Dinç, A. (2006): *Âşık Gülhani-Hayatı-Sanatı-Şiirleri*, Erzurum: Palandöken Belediyesi Yayınları.

Düzgün, D. (1997): *Âşık Mustafa Ruhani-Hayatı Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

————, (1997): *Âşık Yaşar Reyhani-Hayatı Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

————, (Ankara 2005): *Erzurum'da Kahvehaneler ve Âşık Kahvesi Geleneği.*

Güven, M. (2009): *Türküler Dile Geldi*, İstanbul: Ötüken Yayınları.

Halıcı, F. (1992): *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri-Güldeste*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

————, (1981): *Saz Şairlerinin Diliyle Atatürk*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Halk Şairleri Arası İsrafı Önleme-Tasarrufa Çağrı Şiir Yarışması, (1991): Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Işık, M., *Posoflu Âşık Müdami*, Ankara.

Kalkan, E. (1991): *XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi*, Ankara.

Karadağ, M. (1984): *Erzurum ve Çevresinden Derlenen Halk Hikâyeleri Üzerinde Araştırmalar*, 2 cilt, Erzurum: Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Kaya, D. (2000): *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul: Kitabevi Yayınları.

———, (2003): *Âşık Edebiyatına Giriş*, Bişkek, Kırgızistan:Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları.

———, (1990): *Şairnameler*, Ankara: Kültür Yayınları.

Kaya, E. (2004): *Yaşnameler*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Kırkkılıç, A. vd. (1997): *Geleneksel Türkiye Âşıklar Yarışması* (1990-1996), Erzurum: Erzurum Halk Ozanları Kültür Derneği Yayınları.

Kurnuç, Z. (2005): *Erzurum ve Türk Musikisi*, Erzurum: Güneş Vakfı Yayınları.

[Makal], T. K. (1975): *Türk Halk Şiiri Antolojisi*, İstanbul.

Nasrattınoğlu, İ. Ü. (1992): *Doğumunun 100. Yıldönümü Dolayısıyla Âşıklardan Yüce Atatürk'e Deyişler*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Özarslan, M. (2001): *Erzurum Âşıklık Geleneği*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Özhan, M., vd. (1992): *Yaşayan Halk Ozanları Antolojisi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özsoy, B. S. (1992): *Destanlarla Erzincan*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.

———, (1981): *Şiirlerle Yunus Emre*, Ankara.

Sakaoğlu, Günay, T. (1974): *Halk Şiirinde Atatürk*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Sakaoğlu, S., Karadavut, Z. (1988): *Âşıkların Diliyle Cumhuriyet*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.

Şahin, S. (1983): *Ozanlık Gelenekleri ve Doğu Anadolu Saz Şairleri*, Ankara.

Tan, N. (2007): *Derlemeler Makaleler-3-Âşık Edebiyatı-Tekke Edebiyatı*, Ankara.

————, (2012): *Türk Halk Edebiyatı Dediğin Bir Sarp Kale*, Ankara: Kültür Ajans Yayınları.

Tan, T. (1968): *Şenkaya Türkmenlerinin Halk Edebiyatı Örnekleri*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Lisans Tezi.

Tuna, K. (2001): *Erzurum Türküleri ve Nazariyatı*, Ankara.

Yakıcı, A. (2009): *Ozan Dili Çevik Olur-Aşık Edebiyatı Yazıları*, Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.

B. Yazılar.

Bali, M. (Ağustos 1979): Erzurum ve Âşıklar Şenliği İçin Küçük Notlar, *Köz*, C 1, S 1, 13-14.

————, (Şubat 1968): Doğu'da Âşıklar Bayramı, *Türk Folklor Araştırmaları*, C 11, S 222, , 4638.

Camazakoğlu, İ. (31 Ekim 1968): İşte Geldik Gidiyoruz /Şen Olasın Konya Şehri, *Anadolu'da Hamle*.

Düzgün, D. (28 Nisan 2010): Âşık Karşılaşmalarının Muhtevası, *Erzurum Gazetesi*, 2.

————, (7 Nisan 2010): Ozanlık Geleneğinin Öyküsü, *Erzurum Gazetesi*, 2.

————, (Ocak-Şubat-Mart 2007): XX. Yüzyılın Son Yıllarında Yazılan Bir Şairname, *Beyazdoğu*, S 9, 63-66.

* İhsani

Kartarı, H. (Mart 1969): Tappaca (Tapmaca) Bulmaca Bilmece-Âşık Değişmeleri: (X), *Karseli*, S 56, 5.

Özder, M. A. (Aralık 1967): Konya'da Yapılan İkinci Âşıklar Bayramı-I, *Türk Folklor Araştırmaları*, C 11, S 221, 4610-4612.

————, (Şubat 1968): Konya'da Yapılan İkinci Âşıklar Bayramı-II, *Türk Folklor Araştırmaları*, C 11, S 222, 4639-4641.

Sakaoğlu, S. (Mart 1978): Erzurumlu ve Karslı Âşıkların Diliyle Âşık Veysel, *Sivas Folkloru*, C 6, S 62, 3-5.

————, (Ocak 1985): Âşık Edebiyatında Mısra Değişiklikleri ve Seyrani'nin Şiirinden Örnekler, *Türk Dili*, C XLIX, S 397, 44-46.

————, Doğu Anadolu'da Âşık Karşılaşmaları, *Yağmur*, S 4-5, 18-23.

Uyguner, M. M. (Kasım 1973): Cumhuriyet Döneminde Halk Şiiri , *Türk Dili*, C 23 S 266, 104-108.

" Tanıtım nüshasıdır, para ile satılmaz "

Merkez Kütüphane
0202466